TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2008. gada 22. decembrī *

Lieta C-276/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* [Augstākā tiesa] (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2005. gada 24. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 6. jūlijā, tiesvedībā

The Wellcome Foundation Ltd

pret

Paranova Pharmazeutika Handels GmbH.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents) un K. Toadere [*C. Toader*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretāre K. Štranca-Slavičeka [*K. Sztranc-Sławiczek*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 3. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *The Wellcome Foundation Ltd* vārdā — L. Viltšeks [*L. Wiltschek*] un E. Tremmels [*E. Tremmel*], advokāti,

— *Paranova Pharmazeutika Handels GmbH* vārdā — R. Šneiders [*R. Schneider*], advokāts,

— Grieķijas valdības vārdā — O. Pacopulu [*O. Patsopoulou*], D. Aleksaki [*G. Alexaki*] un M. Apesoss [*M. Apessos*,] pārstāvji,

— Portugāles valdības vārdā — L. Iness Fernandišs [*L. Inez Fernandes*], pārstāvis,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — V. Vilss [*W. Wils*] un H. Krēmers [*H. Krämer*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2008. gada 9. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 1989, L 40, 1. lpp.), kurā grozījumi ir izdarīti ar 1992. gada 2. maija Eiropas Ekonomikas zonas līgumu (OV 1994, L 1, 3. lpp.; turpmāk tekstā – " Direktīva 89/104"), 7. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā, ko *The Wellcome Foundation Ltd* (turpmāk tekstā — "*Wellcome*"), kam pieder Austrijas preču zīme "ZOVIRAX", ir uzsākusi pret *Paranova Pharmazeutika Handels GmbH* (turpmāk tekstā — "*Paranova*") saistībā ar zālēm, kuras tiek apzīmētas ar preču zīmi "ZOVIRAX", kuras *Wellcome* vai trešās personas laidušas Eiropas Ekonomikas zonas (turpmāk tekstā – "EEZ") dalībvalstu tirgū un kuras *Paranova* paralēli importē un tirgo Austrijā, tās iepriekš pārsaiņojot.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Direktīvas 89/104 7. pantā ar virsrakstu "Preču zīmes piešķirto tiesību izmantošana [izsmelšana]" ir noteikts:

"1. Preču zīme nedod īpašniekam tiesības aizliegt tās lietošanu [izmantošanu] attiecībā uz precēm, ko laidis Kopienas tirgū, izmantojot šo preču zīmi, īpašnieks vai kas laistas Kopienas tirgū ar īpašnieka piekrišanu.

2. Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja īpašniekam ir likumīgi iemesli iebilst pret preču turpmāku tirdzniecību, jo īpaši, ja pēc laišanas tirgū preču stāvoklis ir izmainījies vai pasliktinājies."

4 Saskaņā ar Eiropas Ekonomikas zonas līguma 65. panta 2. punktu, skatot to kopā ar šī līguma XVII pielikuma 4. punktu, Direktīvas 89/104 7. panta 1. punkts tika grozīts, ņemot vērā minēto līgumu, vārdu "Kopienā" aizstājot ar frāzi "līgumslēdzējas puses teritorijā".

Valsts tiesiskais regulējums

5 Atbilstoši Preču zīmju aizsardzības likuma (*Markenschutzgesetz*) 10.b panta 1. punktam preču zīme nedod īpašniekam tiesības aizliegt tās izmantošanu attiecībā uz precēm, ko laidis EEZ tirgū, izmantojot šo preču zīmi, īpašnieks vai kas laistas EEZ tirgū ar īpašnieka piekrišanu. Šī likuma 10.b panta 2. punktā ir noteikts, ka 1. punktu nepiemēro, ja īpašniekam ir likumīgi iemesli iebilst pret preču turpmāku tirdzniecību, jo īpaši, ja pēc laišanas tirgū preču stāvoklis ir izmainījies vai pasliktinājies.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

6 *Wellcome* cita starpā pieder divas Austrijas vārdiskas preču zīmes "ZOVIRAX", kā arī Austrijas grafiska un vārdiska preču zīme "ZOVIRAX", kuras ir aizsargātas attiecībā uz zālēm paredzētu klasi. Austrijā šīs preču zīmes ar *Wellcome* piekrišanu likumīgi izmanto *GlaxoSmithKline Pharma GmbH*.

7 *Paranova* veic zāļu vairumtirdzniecības darbību. Austrijā tā cita starpā tirgo ar preču zīmi "ZOVIRAX" apzīmētās zāles paciņās pa 60 x 400 mg tabletēm ("ZOVIRAX 400/60"), kuras *Wellcome* vai trešās personas ar šīs sabiedrības piekrišanu ir laidušas apgrozībā EEZ dalībvalstīs un ko *Paranova* mātes sabiedrība ir nopirkusi likumīgā zāļu tirgū.

8 *Paranova* šīs zāles tirgo jaunā iesaiņojumā, kura ārējais noformējums ir pilnībā atšķirīgs no oriģinālā produkta iesaiņojuma noformējuma. Šī jaunā iesaiņojuma priekšā trekniem burtiem ir pievienots uzraksts "pārsaiņojusi un importējusi *Paranova*". Atsauce uz ražotāju ir norādīta iesaiņojuma sānos un aizmugurē normāla veida burtiem. Minētajam jaunajam iesaiņojumam ir pievienota zilas krāsas josla, kādu *Paranova* parasti izmanto tās tirgojamām zālēm.

9 Ar 2003. gada 12. maija vēstuli *Paranova* informēja *Wellcome* māsas sabiedrību Austrijā par savu nodomu tirgot "ZOVIRAX 400/60" šajā valstī. Šai vēstulei tā pievienoja krāsainu ārējā iesaiņojuma, blisteriesaiņojuma un šo zāļu lietošanas instrukcijas fotokopiju. Pēc tam *Wellcome* māsas sabiedrība Apvienotajā Karalistē *Paranova* lūdza ar šo tirdzniecību saistīto informāciju turpmāk sniegt *GlaxoSmithKline Corporate Intellectual Property* (turpmāk tekstā — "*Glaxo*"), pievienojot pilnīgu katra iesaiņojuma veida paraugu, kā arī norādot eksporta valsti un precīzus veiktās pārsaiņošanas iemeslus.

10 *Paranova*, kas bija norādījusi tās veiktās pārsaiņošanas iemeslus, bet ne attiecīgo zāļu eksporta valsti, no *Glaxo* puses tika no jauna lūgta norādīt šo valsti, kā arī precīzus šīs pārsaiņošanas iemeslus. Izmantojot iespēju, *Paranova* tika paziņots, ka neesot bijis nekāda iemesla ar paralēlo importētāju saistīto informāciju norādīt tik uzkrītošā veidā, rakstot to ar lielākiem un redzamākiem burtiem nekā ražotāja nosaukumu. Iebildumi tika izvirzīti arī pret atšķirīgo izskatu divu krāsaino joslu dēļ paciņas sānos.

11 *Glaxo* turklāt lūdza iesniegt pilnīgu katra iesaiņojuma veida paraugu.

12 2003. gada 4. jūnijā *Paranova* norādīja, ka tehnisku ar ražošanu saistītu iemeslu dēļ tai neesot bijis iespējams iesniegt pilnīgu pabeigtā iesaiņojuma paraugu, it īpaši ja *Glaxo* nevēloties uzņemties izdevumus.

13 "ZOVIRAX 400/60" *Paranova* importē no Grieķijas. Šajā valstī šīs zāles tiek tirgotas iesaiņojumā, kurā ir ietvertas 70 tabletes. Austrijā atļautā iesaiņojuma ietilpība ir 60 tabletes.

14 *Handelsgericht Wien* [Vīnes Tirdzniecības tiesa] *Wellcome* pagaidu noregulējuma kārtībā lūdza, lai saistībā ar konkurenci Austrijā *Paranova* tiktu uzlikts pienākums pārtraukt komercdarbībā piedāvāt un/vai tirgot pārsaiņotas zāles, proti, "ZOVIRAX", kuru iesaiņojumā ir iekļautas no jauna pievienotas vai saglabātas preču zīmes, kas Austrijā tiek aizsargātas par labu *Wellcome*, ja:

— norāde par sabiedrību, kura ir veikusi produkta pārsaiņošanu, uz iesaiņojuma ir sniegta ar lielākiem un lasāmākiem burtiem un/vai atrodas redzamākā vietā nekā norāde par ražotāju;

— uz pārsaiņošanas paciņām ir norādītas krāsainas, konkrēti zilās krāsas, aptuveni 5 mm platas joslas, tādas, kādas tiek bieži izmantotas *Paranova* tirgojamiem produktiem;

— pirms pārsaiņotā produkta laišanas tirgū tā nav pienācīgi informējusi *Wellcome* par paredzēto tirdzniecību, it īpaši norādot tajā skaitā eksporta valsti un precīzus pārsaiņošanas nepieciešamības iemeslus.

15 Ar 2004. gada 7. maija rīkojumu *Handelsgericht Wien Wellcome* pieteikumu daļēji apmierināja. Izskatot apelāciju, *Oberlandesgericht Wien* [Federālās zemes Augstākā tiesa, Vīne] 2005. gada 28. janvārī šo pieteikumu attiecībā uz pirmo un trešo no minētajiem punktiem apmierināja un attiecībā uz otro punktu noraidīja.

16 Abi lietas dalībnieki pamata lietā ir iesnieguši kasācijas sūdzību "Revision" kārtībā *Oberster Gerichtshof*.

17 Šī tiesa norāda, ka, lai novērtētu jaunā iesaiņojuma atbilstību, noteicošais jautājums ir tas, vai pierādījums, ka produkta pārsaiņošana ir nepieciešama, lai pastāvētu faktiskā pieeja tirgum, ir sniedzams tikai attiecībā uz produkta pārsaiņošanu kā tādu. Apmierinošas atbildes gadījumā turpmāk rastos jautājums, kādi ir kritēriji, atbilstoši kuriem jaunais iesaiņojums ir vērtējams. Šajā sakarā ir divas iespējas, t.i., vērtēt atbilstoši principam, ka iejaukšanās preču zīmē ir pēc iespējas minimāla, vai arī vērtēt jaunā iesaiņojuma noformējumu, ievērojot jautājumu, vai tas var kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai. Iesniedzējtiesai tāpat rodas jautājums par paralēlajam importētājam uzliktā paziņošanas pienākuma apjomu.

18 Šādos apstākļos *Oberster Gerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) a) Vai Pirmās direktīvas 89/104 [..] 7. pants un attiecīgā Eiropas Kopienu Tiesas judikatūra ir jāinterpretē tādējādi, ka pierādījumi, ka preču zīmes izmantošana var veicināt mākslīgu tirgus sadali, ir jāiesniedz ne tikai attiecībā uz pašu pārsaiņošanas faktu, bet arī uz jaunā iesaiņojuma noformējumu?

Ja uz šo jautājumu sniegta noliedzoša atbilde,

b) vai jaunā iesaiņojuma noformējums ir jāizvērtē, ņemot par pamatu principu, kas noteic, ka tiesības drīkst aizskart pēc iespējas mazāk, vai arī (tikai) to, vai šis iesaiņojums var kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai?

2) Vai Pirmās direktīvas [89/104] 7. pants un attiecīgā Eiropas Kopienu Tiesas judikatūra ir jāinterpretē tādējādi, ka paralēlais importētājs savu paziņošanas pienākumu ir izpildījis tikai tad, ja tas preču zīmes īpašniekam dara zināmu eksporta valsti un precīzus pārsaiņošanas iemeslus?"

Tiesvedība Tiesā

19 Ar 2005. gada 20. septembra lēmumu Tiesas priekšsēdētājs apturēja tiesvedību līdz Tiesas sprieduma lietā C-348/04 pasludināšanai.

20 Minētajā lietā Tiesa pieņēma spriedumu (2007. gada 26. aprīļa spriedums lietā C-348/04 *Boehringer Ingelheim* u.c., Krājums, I-3391. lpp.).

21 Ar 2007. gada 30. maija vēstuli iesniedzējtiesa informēja Tiesu, ka savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tā uztur spēkā tiktāl, ciktāl tas attiecas uz pirmā jautājuma b) punktu un otro jautājumu.

22 Ar 2007. gada 15. jūnija lēmumu Tiesas priekšsēdētājs uzdeva atjaunot tiesvedību.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmā jautājuma b) punktu

23 Sava 1996. gada 11. jūlija sprieduma apvienotajās lietās C-427/93, C-429/93 un C-436/93 *Bristol-Myers Squibb* u.c. (*Recueil*, I-3457. lpp.) rezolutīvās daļas 3. punktā Tiesa ir nospriedusi, ka Direktīvas 89/104 7. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka preču zīmes īpašniekam ir likumīgs pamats iebilst pret zāļu, kuras importētājs ir pārsaiņojis un no jauna pievienojis preču zīmi, turpmāku tirdzniecību, izņemot, ja:

— ir noteikts, ka īpašnieka preču zīmes tiesību izmantošana, lai iebilstu pret pārsaiņotu preču tirdzniecību ar šo preču zīmi, sekmētu mākslīgu tirgu sadali dalībvalstu starpā. Par tādu it īpaši ir uzskatāms gadījums, ja īpašnieks ir vairākās dalībvalstīs laidis tirgū identiskas zāles dažādos iesaiņojumos un importētāja veiktā pārsaiņošana, pirmkārt, ir nepieciešama, lai produktu pārdotu importa dalībvalstī, un, otrkārt, tā veikta tādos apstākļos, ka produkta sākotnējais stāvoklis nevar tikt ietekmēts;

— ir pierādīts, ka pārsaiņošana nevarētu ietekmēt iepakotā produkta sākotnējo stāvokli;

— uz jaunā iesaiņojuma ir skaidri norādīts produkta pārsaiņotāja un ražotāja nosaukums;

— pārsaiņotā produkta noformējums nav tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai. Tādējādi iesaiņojums nedrīkst būt ar trūkumiem, sliktas kvalitātes vai nekārtīgs, un

— importētājs pirms pārsaiņotā produkta laišanas tirdzniecībā ir par to paziņojis preču zīmes īpašniekam un pēc tā lūguma ir iesniedzis pārsaiņotā produkta paraugu.

24 Šis pēdējais nosacījums īpašniekam ļauj pārbaudīt, vai pārsaiņojums nav veikts tādā veidā, kas tieši vai netieši var ietekmēt produkta sākotnējo stāvokli, un vai pārsaiņojuma noformējums nevar kaitēt preču zīmes reputācijai (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Bristol-Myers Squibb* u.c., 78. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Boehringer Ingelheim* u.c., 20. punkts).

25 Nosacījums, saskaņā ar kuru zāļu pārsaiņošana, it īpaši tām pievienojot jaunu iesaiņojumu, ir nepieciešama to turpmākai tirdzniecībai importa dalībvalstī, attiecas tikai uz pārsaiņošanu, nevis veidu vai formu, kādā tā tiek veikta (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Boehringer Ingelheim* u.c., 38. un 39. punkts).

26 Tātad minētais nepieciešamības nosacījums attiecas tikai uz produkta pārsaiņošanu, it īpaši tam pievienojot jaunu iesaiņojumu, nevis šī jaunā iesaiņojuma noformējuma veidu.

27 Tā kā saistībā ar nepieciešamības nosacījumu produkta turpmākas tirdzniecības nolūkā minētā produkta jaunā iesaiņojuma noformējuma veids netiek vērtēts, tas jo vairāk nav jāvērtē atbilstoši kritērijam, ka iejaukšanās preču zīmes tiesībās ir pēc iespējas minimāla.

28 Pieņemt, ka tas, vai attiecīgā produkta jaunā iesaiņojuma noformējuma veids, ko ir izvēlējies paralēlais importētājs, ir nepieciešams minētā produkta turpmākai tirdzniecībai, nav jāpārbauda, un tajā pašā laikā prasīt, lai tas atbilstu pēc iespējas minimālās iejaukšanās preču zīmes tiesībās kritērijam, būtu pretrunīgi.

29 Kā izriet no šī sprieduma 23. un 24. punkta, preču zīmes tiesību īpašnieka aizsardzība saistībā ar zāļu iesaiņojuma noformējumu, ko ir izvēlējies paralēlais importētājs, principā ir nodrošināta, ievērojot nosacījumu, ka pārsaiņotā produkta noformējums nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai.

30 Tādējādi uz pirmā jautājuma b) punktu ir jāatbild, ka Direktīvas 89/104 7. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja ir noteikts, ka zāļu pārsaiņošana, tām pievienojot jaunu iesaiņojumu, ir nepieciešama to turpmākai tirdzniecībai importa dalībvalstī, tad šī iesaiņojuma noformējuma veids ir jāvērtē tikai saistībā ar nosacījumu, ka tas nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai.

Par otro jautājumu

31 *Wellcome* būtībā norāda, ka eksporta valsts un precīzu pārsaiņošanas iemeslu paziņošana preču zīmes īpašniekam šim pēdējam ļauj pārbaudīt, vai pārsaiņošana ir nepieciešama.

32 Valsts tiesā izskatāmajā prāvā, kuras ietvaros preču zīmes īpašnieks vēršas pret paralēlo importētāju, kurš dalībvalstī jaunā iesaiņojumā tirgo no citas dalībvalsts importētas zāles, šim paralēlajam importētājam it īpaši ir jāpierāda, ka pastāv nosacījums, atbilstoši kuram, preču zīmes īpašniekam izmantojot preču zīmju tiesības, lai iebilstu pret pārsaiņoto preču tirdzniecību ar šo preču zīmi, tiek sekmēta mākslīga tirgu sadale dalībvalstu starpā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Boehringer Ingelheim* u.c., 24. un 54. punkts).

33 Kā ir atgādināts šī sprieduma 23. punktā, tas tā ir it īpaši tad, ja īpašnieks ir vairākās dalībvalstīs laidis tirgū identiskas zāles dažādos iesaiņojumos un importētāja veiktā pārsaiņošana ir nepieciešama, lai produktu tirgotu importa dalībvalstī.

34 Ņemot vērā iepriekš minēto un ievērojot, ka atbilstošas paziņošanas sistēmas darbībā tiek pieņemts, ka ieinteresētās personas patiesi cenšas ievērot otras puses likumīgās intereses (2002. gada 23. aprīļa spriedums lietā C-143/00 *Boehringer Ingelheim* u.c., *Recueil*, I-3759. lpp., 62. punkts), paralēlajam importētājam ir jāiesniedz preču zīmes īpašniekam nepieciešama un pietiekama informācija, lai šis pēdējais varētu pārliecināties, ka, lai ar šo preču zīmi apzīmēto produktu tirgotu importa dalībvalstī, tā pārsaiņošana ir nepieciešama.

35 Sniedzamās informācijas veids vispārīgi ir atkarīgs no katras lietas apstākļiem. Nevar *a priori* izslēgt, ka izņēmuma gadījumos tas var iekļaut eksporta valsts norādi, ja bez šādas informācijas preču zīmes īpašnieks nevarētu novērtēt pārsaiņošanas nepieciešamību.

36 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka gadījumā, ja izrādītos, ka preču zīmes īpašnieks sniegto informāciju izmanto, lai atklātu savas pārdošanas organizācijas trūkumus un tādējādi vērstos pret savu produktu paralēlu tirdzniecību, tad personām, kas veic paralēlu tirdzniecību, no šādas minētās rīcības ir jāaizsargājas, izmantojot EK līguma normas attiecībā uz konkurenci (šajā sakarā skat. 1997. gada 11. novembra spriedumu lietā C-349/95 *Loendersloot*, *Recueil*, I-6227. lpp., 43. punkts).

37 Tādējādi uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 89/104 7. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka paralēlam importētājam ir jāsniedz preču zīmes īpašniekam nepieciešama un pietiekama informācija, lai šis pēdējais varētu pārliecināties, ka, lai ar šo preču zīmi apzīmēto produktu tirgotu importa dalībvalstī, tā pārsaiņošana ir nepieciešama.

Par tiesāšanās izdevumiem

38 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nosprież:

1) Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās Direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, kurā grozījumi ir izdarīti ar 1992. gada 2. maija Eiropas Ekonomikas zonas līgumu, 7. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja ir noteikts, ka zāļu pārsaiņošana, tām pievienojot jaunu iesaiņojumu, ir nepieciešama to turpmākai tirdzniecībai importa dalībvalstī, tad šī iesaiņojuma noformējuma veids ir jāvērtē tikai saistībā ar nosacījumu, ka tas nedrīkst būt tāds, kas varētu kaitēt preču zīmes un tās īpašnieka reputācijai;

2) Pirmās Direktīvas 89/104, kurā grozījumi ir izdarīti ar 1992. gada 2. maija Eiropas Ekonomikas zonas līgumu, 7. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka paralēlam importētājam ir jāsniedz preču zīmes īpašniekam nepieciešama un pietiekama informācija, lai šis pēdējais varētu pārliecināties, ka, lai ar šo preču zīmi apzīmēto produktu tirgotu importa dalībvalstī, tā pārsaiņošana ir nepieciešama.

[Paraksti]